

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 179/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej A., spol. s r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta Mgr. J. H., vo veci namietaného porušenia jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 CoE 205/2010 z 22. decembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu

majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoE 205/2010 z 22. decembra 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmluvy o úvere uzavretej 9. januára 2004 poskytla dlžníkovi F. Z. úver v sume 398,33 €, ktorý ho bol povinný vrátiť v 20 dvojtýždňových splátkach. Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluvách dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v každej zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžník splátky neuhradil, 16. októbra 2004 bola spísaná notárska zápisnica, ktorú podpísal splnomocnený zástupca dlžníka.

Dňa 27. januára 2005 bol podaný návrh na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi a následne na základe poverenia udeleného Okresným súdom Trenčín (ďalej len „okresný súd“) 16. mája 2005 začal súdny exekútor nútený výkon rozhodnutia.

Okresný súd uznesením sp. zn. 23 Er/157/2005 z 2. augusta 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil.

Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 8 CoE 205/2010 z 22. decembra 2010 tak, že potvrdil prvostupňové uznesenie ako vecne a právne správne.

V ďalšom sťažovateľka podrobne interpretovala čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, poukázala na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu a v podstatnom uviedla, že podľa jej názoru napadnutými uzneseniami krajského súdu a postupom súdov, ktorý im predchádzal, bolo porušené jej právo „na spravodlivý proces“ vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj „právo pokojne užívať svoj majetok“ zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ napadnutým uznesením krajského súdu, zruší napadnuté uznesenie a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že krajský súd uznesením sp. zn. 8 CoE 205/2010 z 22. decembra 2010 porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 8 CoE 205/2010 z 22. decembra 2010 potvrdil uznesenie prvostupňového súdu sp. zn. 23 Er/157/2005 z 2. augusta 2010, ktorým vyhlásil exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil.

K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 98/06 a III. ÚS 299/07).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Podľa § 58 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), podrobne upravuje Exekučný poriadok, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže učiniť, nie je explicitne daný. Z uvedeného je potrebné vyvodiť záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex officio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Je preto ústavne akceptovateľný právny názor krajského súdu, že ak neexistuje notárska zápisnica, ktorá je spôsobilá byť exekučným titulom buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania. Krajský súd potvrdil uznesenie prvostupňového súdu, ktorým zastavil exekúciu v zásade z dôvodu, že exekúciu nemožno vykonať pre vadu exekučného titulu – notárskej zápisnice, v ktorej chýbal súhlas povinného s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Notárska zápisnica bola spísaná aj na základe zmluvy o úvere obsahujúcej neprijateľné podmienky (výšku úroku z omeškania denne 0,25 % z dĺžnej sumy, čo predstavuje 91,25 % ročný úrok).

Krajský súd sa pri svojom rozhodovaní opieral aj o to, že okresný súd zmluvu o úvere posudzoval aj z hľadiska jej „súlady s čl. 6 bod 1 smernice rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993“, ako aj z pohľadu niektorých ustanovení Občianskeho zákonníka a Exekučného poriadku a ďalších predpisov na vec sa vzťahujúcich.

Ústavný súd v tejto súvislosti taktiež poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 1997 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08, III. ÚS 48/2011), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K namietanému porušeniu čl. 1 dodatkového protokolu

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto

porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocené princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu (obdobne tak konštatoval vo veci sťažovateľky sp. zn. III. ÚS 48/2011).

Nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľky v tom zmysle, že zastavením exekúcie došlo zo strany štátneho orgánu k znemožneniu plnenia, ktoré vzniklo na základe zmluvy o úvere, pretože zmluva o úvere napadnutým uznesením nebola vôbec dotknutá a jej posúdenie nebolo ani pre rozhodovanie okresného súdu a krajského súdu v danej veci relevantné. Aj keď krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie príslušného okresného súdu, ktorým bola exekúcia zastavená, uvedené nebráni sťažovateľke domáhať sa na príslušnom súde podľa platných procesných predpisov vydania rozhodnutia znejúceho na plnenie dlžnej peňažnej sumy v zmysle úverovej zmluvy.

Ústavný súd navyše po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s uznesením prvostupňového súdu dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že ním došlo k zásahu do práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Všeobecné súdy svojím postupom aplikovali zákony podľa ich obsahu (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodovali v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

Ústavný súd konštatuje, že z tohto dôvodu nie je ani taká príčinná súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto je sťažnosť aj v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a ústavný súd ju z tohto dôvodu pri predbežnom prerokovaní odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd o ďalších nárokoch uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2011